

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2011/2012

TÖRTÉNELEM

II. (regionális) forduló

2012. március 23.

MEGOLDÁS, PONTOZÁS

Kedves Érdeklődő!

A feladatok megoldására 90 perc állt rendelkezésére.

*Az azonos összpontszámú versenyzők sorrendjét az 5., a 8., illetve
a 7. feladat eredménye alapján, a fenti sorrendben
állapítjuk meg a döntőbe jutásnál.*

1. feladat

(10)

A kibontakozó ipari forradalom jelentős változásokat hozott a társadalom életében. Olvassa el figyelmesen a mondatokat, majd döntse el, hogy igaz vagy hamis az állítás! Írjon a táblázat megfelelő oszlopába I betűt, ha igaznak tartja az állítást, vagy H betűt, ha hamisnak!

	<i>Állítás</i>	<i>I vagy H</i>
1.	Az ipari forradalom terjedése együtt járt a lakosság gyors csökkenésével, mert a gépek megjelenése miatt a munkát kevesebb ember is el tudta végezni.	H
2.	A népességfőlölség, amely a városba áramlott, a gyáriparban helyezkedett el.	I
3.	Megjelentek az első mezőgazdasági gépek.	I
4.	A falusi kézműipar felvirágzott, egyre többen vásároltak kézi erővel készített árut.	H
5.	Az ipari forradalom első szakaszában törvényesen még semmi sem védte a munkások jogait.	I
6.	Gyakran alkalmaztak nőket vagy gyerekeket alacsonyabb bérért.	I
7.	A tőkésék a gyárak mellé jól felszerelt szolgálati lakásokat építettek.	H
8.	Az első időben a munkások a gépekben látták az ellenséget.	I
9.	A nyomor, a létbizonytalanság megfosztotta az egyént emberi méltóságától.	I
10.	Az ipari forradalom Franciaországban bontakozott ki először.	H

2. feladat

(5)

Híres magyarok neveit olvashatja a felsorolásban. Írja az itt található neveket a táblázat üresen hagyott celláiba, aszerint, hogy melyik időszakban éltek! Majd válaszoljon az alatta olvasható kérdésekre!

Ady Endre, Eötvös Loránd, József Attila, Kodály Zoltán, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály.

<i>Reformkor</i>	<i>Dualizmus</i>	<i>Horthy-korszak</i>
<i>Kölcsey Ferenc</i>	<i>Ady Endre</i>	<i>József Attila</i>
<i>Vörösmarty Mihály</i>	<i>Eötvös Loránd</i>	<i>Kodály Zoltán</i>

a) A felsorolt hírességek között az egyik kakukktojás, (vagyis valamiért különbözik a többitől), írja a vonalra az ő nevét!.....*Eötvös Loránd*

b) Állítását indokolja:*Tudós volt, a többiek művészek*

3. feladat

(10)

A forradalom és a szabadságharc híres személyiségeinek képzeletbeli sms-eit olvashatja lentebb. Könnyítéssül a küldők neveit megadjuk. Írja ezeket a neveket a megfelelő helyre, és válaszoljon a kérdésekre!

A küldők: *Batthyány Lajos, Bem József, Deák Ferenc, Görgey Artúr, Petőfi Sándor.*

- a) „Az általam megalakított első felelős magyar kormány április 10-én Pozsonyban letette az esküt, majd április 14-én Pestre költözött. Legfontosabb feladatomnak a fiatal magyar állam megszervezését tartom.”
Ki ő?*Batthyány Lajos*
Milyen tisztséget töltött be?.....*miniszterelnök*
- b) „Forradalom van barátom, s így képzelheted, mennyire vagyok elememben! Tegnap a múzeum előtt összegyűlt tömeg versemet éljenezte.”
Ki ő? *Petőfi Sándor*
Hogyan nevezzük azt a forradalmi csoportot, aminek ő is a tagja volt?
.....*Márciusi ifjak/Ifjú Magyarország*
- c) „Célom volt, hogy Görgey és Perczel Mór seregeivel egyesüljek, de szándékomban az orosz csapatok megakadályozták. Július 31-én Segesvárnál kénytelen voltam a túlerőben lévő ellenséggel csatába szállni.”
Ki ő? *Bem József*
Milyen katonai rangja volt?*tábornok/erdélyi főparancsnok*
- d) „A magyar főszereg temesvári veresége után nem látok más lehetőséget, mint Paszkievics tábornok orosz csapatai előtt letenni a fegyvert.”
Ki ő?*Görgey Artúr*
Milyen tisztséget töltött be a szabadságharc utolsó szakaszában?
.....*a magyar seregek fővezére*
- e) „El kell fogadnom a gróf úr felkérését a miniszteri tisztségre. Úgy látom, hogy most mindaz megvalósulhat, amit az elmúlt évek országgyűlésein megfogalmaztunk.”
Ki ő?*Deák Ferenc*
Melyik miniszteri tárca vezetését bízták rá?*igazságügyi*

4. feladat

(12)

Hasonlítsa össze az itt látható térképet a történelmi atlasz első világháborút ábrázoló térképével, és válaszoljon a kérdésekre!

- a) Mely országok csatlakoztak az antant szövetségi rendszeréhez 1917-ig?

USA, Olaszország, Románia, Szerbia, Görögország, Belgium, Montenegró, Portugália, Japán

(4 pont – maximum 4 országnévért)

- b) Mely országok csatlakoztak a központi hatalmak (Németország és OMM) szövetségi rendszeréhez 1917-ig? *Bulgária, Törökország*
- c) Miért volt szükség az USA hadba lépésére?
Mert Oroszország a kirobbant forradalmak miatt már nem volt képes jelentős erők lekötésére, és ezért az antant meggyengült. (Hasonló és helyes indoklást is elfogadtunk.)
- d) Nyilakkal jelölje ezen a térképen, hogy a Monarchia csapatai milyen országok ellen harcoltak az első világháborúban?
(Helyes nyilanként 1 pont!)

5. feladat

(10)

A következő képek és idézetek hazánk második világháborús eseményeivel foglalkoznak. Figyelmenesen olvassa el a szöveget, nézze meg a képet, és töltsse ki a források alatt található táblázatot!

- 1.: „Elhatároztam, hogy a magyar nemzet becsületét megőrzöm a volt szövetségessel szemben is..... Ezért közöltem a Német Birodalom itteni képviselőjével, hogy eddigi ellenfeleinkkel előzetes fegyverszünetet kötünk, s velük szemben minden ellenségeskedést beszüntetek. Bízva igazságérzetükben, velük egyetértésben kívánom a nemzet jövő életének folytonosságát és békés céljainak megvalósítását biztosítani.”
- 2.: „Azoknak a megbeszéléseknek során, amelyek Bécsben 1940. évi augusztus hó 29. és 30. napján Németország, Olaszország, Románia és Magyarország képviselői között a Magyarország részére átengedendő területnek Románia és Magyarország között függőben lévő kérdésében folytak, Románia és Magyarország képviselői meghatalmazásaik alapján a birodalmi kormányt és az olasz kormányt felkérték arra, hogy e kérdést döntőbírói határozattal rendezzék.”
- 3: „Főméltóságú Úr! Szószegők lettünk – gyávaságból – a mohácsi beszéden alapuló örökbéke szerződéssel szemben. A nemzet érzi, és mi odadoztuk becsületét. A gazemberek oldalára álltunk – mert a mondvacsinált atrocitásokból egy szó sem igaz! Sem a magyarok ellen, de még a németek ellen sem! Hullarablók leszünk! a legpocsékabb nemzet. Nem tartottalak vissza. Bűnös vagyok.”

	Milyen történelmi eseményre utal a forrás?	Melyik évben történt?
1.	Kiugrási kísérlet	1944
2.	II. bécsi döntés /Észak-Erdély visszacsatolása	1940
3.	Jugoszlávia megszállása/Teleki öngyilkossága	1941
A)	Német katonai megszállás	1944
B)	Szovjet katonai felszabadítás/megszállás	1944/45

6. feladat

(10)

A plakát és a címer tanulmányozása után, saját ismereteit felhasználva válaszoljon a kérdésekre!

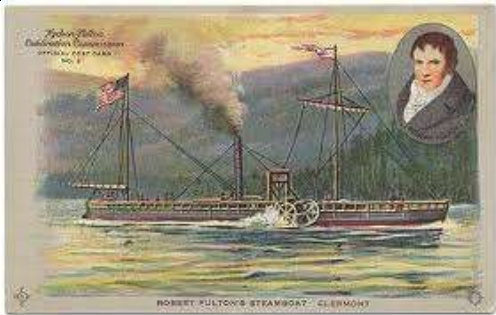
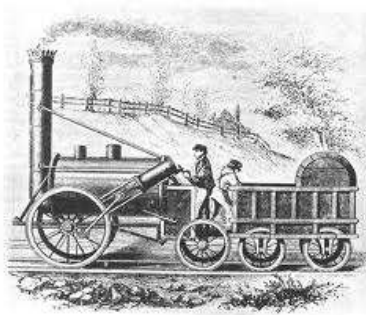

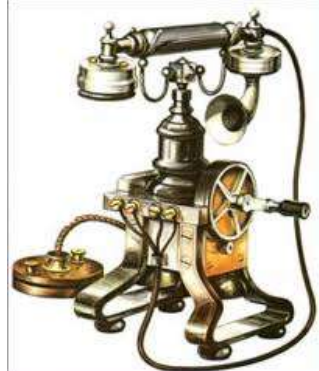

- a) Milyen jelentős történelmi esemény megünneplésére mozgósít a plakát?*Honfoglalás*
- b) Mi a megrendezett ünnepsorozat hivatalos neve?*Millennium*
- c) Mi annak az államnak a hivatalos elnevezése, ahol az ünnepséget megtartják?
..... *Osztrák–Magyar Monarchia*
- d) Mi ekkor az államforma Magyarországon? *királyság/alkotmányos (dualista) monarchia*
- e) Milyen bizonyítékot lát a plakáton az államformára? Írjon, legalább két dolgot!
..... *korona, (koronás) címer, országalma közül kettő*
- f) Mi volt közös az államok irányításában? Írjon, legalább két dolgot!
.....*az uralkodó és a közös minisztériumok*
- g) A címerben mi jelképezi a Habsburg családot?*a kétfejű sas*
- h) Mit jelöl a középső kis címer? . *Ferenc József, illetve a király mindkét országban uralkodik*

7. feladat

(18)

Az ipari forradalmak jelentős találmányait látja. Töltse ki a képek alatti táblázatot! A korszak, amelyben feltalálták cellába írjon 1-est, ha az első; 2-est, ha a második ipari forradalomhoz tartozónak tartja a képen látható eszközt!

		
<i>1</i>	Feltalálásának korszaka	<i>1</i>
<i>Fulton</i>	A feltaláló neve	<i>Stephenson</i>
<i>gőzhajó</i>	A találmány neve	<i>gőzmozdony</i>

		
2	<i>Feltalálásának korszaka</i>	2
Edison	<i>A feltaláló neve</i>	Jedlik Ányos
izzólámpa (villanykörte)	<i>A találmány neve</i>	dinamó
		
2	<i>Feltalálásának korszaka</i>	1
Bell	<i>A feltaláló neve</i>	Hargreaves
telefon	<i>A találmány neve</i>	fonógép (Fonó Jenny)

8. feladat

A dualizmus legnagyobb problémája a nemzetiségek helyzetének rendezése. A táblázat és a törvénysszöveg, valamint saját ismeretei alapján válaszoljon a kérdésekre!

(6)

<i>A Magyar Korona országai lakosságának megoszlása nemzetiség szerint az 1850–51. évi népszámlálás alapján %-os arányban</i>						
	<i>Együtt</i>	<i>Magyar-ország</i>	<i>Erdély</i>	<i>Horvát-ország</i>	<i>Határőr-vidék</i>	<i>Együtt</i>
	<i>ezer fő</i>	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
<i>Magyar</i>	4818	45,4	28,2	0,7	0,5	36,5
<i>Német</i>	1357	11,8	10,6	0,9	3,9	10,3
<i>Szlovák</i>	1740	18,6		0,1	0,9	13,2
<i>Román</i>	2240	10,0	58,0		11,9	17,0
<i>Ruszin</i>	447	4,8				3,4
<i>Horvát</i>	1180	0,8		72,0	50,1	9,0
<i>Szerb</i>	980	4,8		25,6	32,4	7,4
<i>Szlovén</i>	45	0,5				0,3
<i>Cigány</i>	83	0,3	2,5			0,6
<i>Zsidó</i>	252	2,6	0,3	0,3	0,0	1,9
<i>Egyéb</i>	49	0,4	0,4	0,5	0,2	0,4
<i>Összesen</i>	13192	100	100	100	100	100

- 1.§. *A nemzet politikai egységénél fogva Magyarország államnyelve a magyar levén, a magyar országgyűlés tanácskozási s ügykezelési nyelve ezentúl is egyedül a magyar; a törvények magyar nyelven alkottatnak, de az országban lakó minden más nemzetiség nyelvén is hiteles fordításban kiadandók; az ország kormányának hivatalos nyelve a kormányzat minden ágazatában ezentúl is a magyar.*
- 14.§. *Az egyházközségek, egyházi felsőségeik törvényes jogainak sérelme nélkül anyakönyveik vezetésének s egyházi ügyeik intézésének, nemkülönb - az országos iskolai törvény korlátai között - iskoláikban az oktatásnak nyelvét tetszés szerint határozhatják meg.*
- 19.§. *Az országos egyetemen az előadási nyelv a magyar; azonban az országban divatozó nyelvek és azok irodalmi számára, a mennyiben még nem állítottak, tanszékek állíttatnak.*

(Az 1868. évi nemzetiségi törvény)

- a) Melyik két nemzet volt igazi győztese a kiegyezésnek?*magyar és német (osztrák)*
- b) A Magyar Korona országaiban melyik a legkisebb nemzet?*szlovén*
- c) A Magyar Korona országai közül melyikben élnek a legtöbben?.....*Magyarországon*
- d) Miért volt a nemzetiségek számára igazságtalan a kiegyezés?
.....*Mert nem kaptak politikai jogokat/autonómiát*
- e) A nemzetiségi törvény milyen jogokat biztosít a nem magyarok számára?
.....*Szabad nyelvhasználatot.*
- f) Miért sérelmezték a nemzetiségek a 19.§. szabályozását?
.....*Az egyetemen csak nyelvtant és irodalmat tanulhattak anyanyelvükön.*

9. feladat

(10)

A Horthy-korszak költőóriása volt József Attila. Itt a Hazám című versének részleteit találja. Olvassa el figyelmesen a verset, és válaszoljon a kérdésekre!

Hazám (részletek)

Ezernyi fajta népbetegség,
szapora csecsemőhalál,
árvaság, korai öregség,
elmebaj, egyke és sivár

S a gondra bátor, okos férfit,
ki védte menthetetlen honát,
mint állatot terelni értik,
hogyan válasszon bölcs honatyát.

Sok urunk nem volt rest, se kába,
birtokát óvni ellenünk
s kitántorgott Amerikába
másfél millió emberünk.

A munkásnak nem több a bére,
mint amit maga kicsikart,
levesre telik és kenyérré,
s fröccsre, hogy csináljon ricsajt.

Az ország nem kérdi, mivégre
engedik meggyűlni a bajt
s mért nem a munkás védelmére
gámolítják a gyáripárt.

Nem adna jogot a parasztnak,
ki rág a paraszt kenyerén
s a summás sárgul, mint az asztag,
de követelni nem serény.

(1937)

- a) Milyen okok miatt csökkent hazánk népessége a Horthy-korszakban?
.....*járványok/betegségek; gyermekhalandóság; kivándorlás*
- b) Milyen eseményre utal a „ki védte menthetetlen honát” sor?
.....*az I. világháború*
- c) Milyen társadalmi osztályokat, rétegeket sorol fel a költő?
.....*földbirtokos; munkás; tőkés; paraszt; summás*
- d) Milyen jogot követel a parasztság részére?
.....*(titkos) választójogot*

10. feladat

(9)

Itt egy diák második világháborúról írt dolgozatából idézünk. Sajnos a tényeket alaposan összekeverte. Javítsa ki a dolgozatot úgy, hogy kitölti a szöveg alatti táblázatot! A helyesnek vélt mondatot húzza alá!

(Figyelem: van helyes mondat, egyben pedig két hiba is van! A hibás mondatokban rossz helyen szereplő szót vagy kifejezést illessze be jó helyre!)

1. A fasiszta Németország Teheránban deportálta a zsidókat.
2. A normandiai csata fordulatot jelentett a háború menetében, mert a Szovjetunióban Paulus német tábornok hadserege vereséget szenvedett.
3. A második világháború alatt Churchill, az angol miniszterelnök, Rooseveltt az Amerikai Egyesült Államok elnöke, valamint Sztálin a Szovjetunió vezetője koncentrációs táborokban találkoztak, és megegyeztek a sztálingrádi partraszállásban.
4. Az USA 1945 augusztusában ledobta az atombombát Hirosimára.

Mondat	Hibás szövegrész	Helyesen (Írja ide a jó válaszlelemet!)
1.	<i>Teheránban</i>	<i>koncentrációs táborokba</i>
2.	<i>normandiai</i>	<i>sztálingrádi</i>
3.	<i>koncentrációs táborokban</i>	<i>Teheránban</i>
4.	<i>sztálingrádi</i>	<i>normandiai</i>